Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ NHẤT SỐ 83 — Mỗi số 0 $ 05 — NGÀY THỨ TƯ 30 MAI 1928

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 6 $ 00	8 $ 00
Sáu tháng 3 $ 50	4 $ 50
Ba tháng 1 $ 50	2 $ 50

Mua báo phải trả tiền trước. Thư và mandat gởi cho M. TRẦN ĈÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲民

LA VOIX DU PEUPLE

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
Huỳnh-Thúc-Kháng

Quản-lý
Trần-Đình-Phiên

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BÁO QUÁN
Đường Đông-Ba, Huế
Giây thép số 52
Giây thép TIẾNG-DÂN — Huế
Hộp thư số 21

Mây phải tự biết lấy mây.

(Socrate)

N° 9845

NGƯỜI KHÔ KHÔNG TỰ BIẾT MÌNH

Con mắt dầu tinh, hay thấy vật ở ngoài xa mà không thấy tróc mũi; tấm gương dầu sáng hay soi trước mặt mà không soi được sau lưng; người mà không tự biết mình, cũng giống như thế. Bởi vậy cho nên người ở trong đời, trừ những bậc thánh hiền hào-kiệt, tư tưởng cao xa, học thức thâm thấu, đạo đức hoàn toàn, thì không giám nói, còn ngoài ra phần nhiều, ít ai thoát khỏi cái thông bệnh « không biết mình » đó. Cái bệnh đó xem như là một cái đều hư riêng về cá nhân, mà kỳ thực có cái hại to ngầm ngầm thấm vào trong xã-hội. Nhóm một số người mang cái thông bệnh đó hợp thành một xã-hội, mà cầu trong xã-hội đó có người tư cách hoàn-toàn, thật là một đều không sao có được. Huống vì cái bệnh đó mà sinh ra những đều tệ hại, truyền nhiễm rất mau, làm cho đen trắng hỗn háo, ngay gian lẫn lộn, nhân tâm vì đó mà sai lầm, chánh-học nhân đó mà trở ngại, ai là kẻ hữu tâm, tưởng cũng trông thấy mà đau lòng vậy.

Nay xin kể một đôi cái hại bởi cái bệnh « không biết mình » đó mà sinh ra như sau nầy, trước là tự xét mà chữa cái hư mình, sau trong anh em đồng-bào xem mà suy nghiệm, may ra cái hại đó không tràn khắp ra chăng.

Một là sinh ra lòng kiêu ngạo.

Người xưa có câu rằng: có đức mà không có tài, không mất là bậc quân tử; có tài mà không có đức, không khỏi là đứa tiểu nhân. Sao thế? có đức mà không có tài, thì dầu không làm ích gì cho người, mà cũng tự giữ tư cách của mình mà không hại đến ai; có tài mà không có đức, thì cái tài đó, chính là cái lợi khí để giúp cho những đều bất chính, huống lại cậy cái tài đó mà sinh ra lòng kiêu ngạo nữa, thôi thôi mắt ngó lên trời, chưn không đạp đất, biến hình thay dạng, sớm bắc chiều nam, cho người đời không ai bằng mình mà thì cái thủ đoạn xảo trá ra. Đối với kẻ trưởng-giả thì cho là trung hậu vô-dụng, đối với đám thiếu-niên thì chê rằng học thức không sơ, cho đến những bậc chí-sĩ đã hy sinh cả thảy để lo việc giống nòi, thuở nay chưa có ai dị nghị mà vì một cái cớ riêng (hoặc có ý nghi mình, hoặc đối đãi một cách lạt léo) cũng kiếm cách dèm pha, tìm câu chỉ trích; mà tự mình thì sinh cái tài học sở đắc, dùng vào một mặt xu tỵ, nghe tăm thì thấy đã dự đám, chưa giò mà trước đã cuốn buồm, lăn một cục thật tròn mà không thấy làm ra sự gì cả, ấy là vì cái bệnh không biết mình nên sinh lòng kiêu ngạo mà mắc phải câu « tiểu-nhân vô kỵ đạn » nghĩa là đứa tiểu-nhân không biết kiêng dè vậy.

Hai là sinh lòng ghen ghét.

Ngựa không hay bay, chim không hay chạy, ong biết làm ổ, kiến biết xây cồn, con vật còn có việc, phương chi là con người. Việc trong đời biết là bao nhiêu, miễn là theo tài lực mình mà tự chọn lấy, tự làm lấy, mình đã tự phụ là có tài có học, thì ai có ngăn mình đâu, huống chi cũng là người vậy, sao người ta tin kẻ khác mà người ta không tin mình? cũng là việc đó, sao người ta làm được mà mình không làm được? nếu kẻ biết mình thì tự xét lấy mình, tự nhiên thấy được cái duyên-do, đối với việc kẻ khác làm nên, không những không ý ghen ghét mà có lòng tán thành nữa. Thế mà vì một cái bệnh không biết mình đó mà trở ra cái lòng đố-kỵ, trước còn nghiêng tai liếc mắt, đứng ngoài cửa mà dòm rình, sau lại tìm chuyện kiếm đều, vạch chân lông mà chỉ vít. Suy tâm tích những người đó, họ muốn cho cả người trong nước, cúi tai gái trốt, bỏ cẳng khoanh tay, đều theo một khoa-học xu tỵ như họ, đặng cho cái tài học của họ có người sùng bái, có người tín phục, thì họ mới bằng lòng, không thì ngứa nghề mà không ngồi yên được. Ấy là vì bệnh không biết mình mà sinh lòng ghen ghét, thành ra kẻ làm thì ít mà người phá thì nhiều. Là bởi thế.

Ấy là nói qua cái tệ hại, những kẽ có tài có học mà mang lấy cái bệnh không tự biết mình, (những kẽ ngu dốt, vẫn có bệnh đó mà cái tệ không bao nhiêu) thường hay làm rối trong xã-hội. Thuở nay công to nghiệp lớn trong đời, trăm ngàn người hết sức ra công làm mãi mà không đủ, mà chỉ một đôi người cậy tri sinh tài, đem cái tư ý một mình phá hoại mà có thừa, thật là một đều đáng thở giài mà thuở nay cũng thường thấy.

Cái hại không biết mình, lưu tệ đến thế, nên thánh hiền giạy người trước răn rằng: đứng có mình dối mình (毋自欺也) không những nói về việc cá-nhân, mà trị quốc bình thiên-hạ cũng gốc từ nơi đó vậy.

TỰ-TRI-TỬ

TẠP-VĂN

Đi chơi Ngũ-hành sơn (Non-nước)

I

Đi thuyền từ sông Hàn vào Non nước

Một chèo phong nguyệt chiếc thuyền con,
Mượn cảnh Hành sơn tả chút buồn.
Mây trắng phất phơ in đáy nước,
Bóng vàng bằng lảng dọi sườn non.
Thanh gươm Khâm-mạng (1) hồn vơ vẩn!
Khúc hát đình-hoa dọng véo von!
Chớp mắt đào nguyên đà đến bến,
Hoa cười chim hót tiếng chuông bon.

II

Vọng hải đài

Lên đài vọng hải ngó xinh xinh.
Dưới nước trên non giữa một mình.
Đất bắc xa xui thương chiếc nhạn,
Bể đông rộn rịp dậy tâm kinh.
Đông tây bóng nguyệt soi bia cổ.
Qua lại chàm mây phủ đá xanh.
Tiếng quốc kêu sầu thêm xót ruột!
Nước non còn vướng nợ ba sinh!

III

Động Tàng chơn

Quanh co đường đá bước thang mây,
Nẩy động Tàng chơn có phải đây.
Nước đổ non mòn thần trợn mắt,
Người chìm bể khổ phật khoanh tay.
Mỏ chiều lốc cốc sư cầu nguyện,
Chuông sớm lon bon vãi cúng chay.
Cảm hỏi tiên ông đâu vắng tá?
Bàn cờ thế cục với ai vầy?

IV

Động Huyền không

Đến động Huyền không hỏi chủ nhơn,
Chủ nhơn đâu vắng? đá chơn vơn!
Mang gươm tượng đó linh không nhỉ?
Nét bút thi kia chữ đã mòn.
Mấy cuộc hưng vong trời đất nhỏ,
Ngàn thu mưa gió nước non còn.
Vả giốt sẵng đà ai nung nhỉ?
Thôi mượn ba chung đận khỏi hồn!

V

Đi về

Ôm lòng tạm biệt chốn thiên thai.
Cảnh đấy người đây vẫn vít hoài!
Bảy thước ngang tàng giời đất hẹp!
Nghìn thu tâm sự nước non dài.
Chuyện đời dâu bể đã ra thế,
Cửa phật từ bi khéo đợi ai!
Hỏi khách đào nguyên đâu chẳng thấy?
Ôm lòng tạm biệt chốn thiên thai.

CHÚC DÂN

(1) Khâm-mạng tức ông Nguyễn-tri-Phương phụng mệnh vua Tự-đức

TIỂU-THUYẾT MỚI

Bắt đầu từ số 84, kỳ báo tới đây, bản báo sẽ đăng bộ Tiểu thuyết « Cái nghĩa đời người » là một bộ xã-hội tiểu-thuyết của Marcelle Tinayre rất hay, phần văn chương thì dịch văn không giám chắc giữ để được cái vẻ hoa lệ như nguyên-văn, song ý nghĩa rất cao thượng thâm thấu, đọc càng nghẫm nghĩ thì càng hiểu được cái hay. Bản báo cũng muốn dịch những tiểu thuyết trinh-thám, phiêu-lưu hoặc anh-hùng v. v. để đăng cái vui cho số nhiều độc giả, đều ấy cũng không phải là không ích, nhưng nghĩ rằng một bộ tiểu-thuyết làm cho ta cảm động, vì cảm động mà phải suy nghĩ thì còn có ích hơn là chỉ làm vui không. Vậy bản báo mới dịch bộ tiểu thuyết này, xin độc giả lượng xét.

T. D.

THẾ GIỚI CHIẾN TRANH

IV. — ĐỊA-VỊ XỨ ĐÔNG DƯƠNG

Cuộc thế-giới chiến-tranh nầy ảnh-hưởng trong trật-tự xã-hội sẽ rất to, mà nhất là ảnh-hưởng đối với các dân-tộc tiểu-nhược lại càng to lắm. Xứ Đông-Dương ta cũng sẽ chịu cái ảnh-hưởng ấy như ai, nhưng cái ảnh-hưởng ấy thế nào chưa có thể nói trước được. Ta chỉ xét cái địa-vị xứ Đông-dương trong cuộc chiến tranh, có lẽ cũng đã hiểu được cái đại-khái ảnh-hưởng ấy.

Ta có thể nói quyết rằng trong cuộc chiến-tranh này, xứ Đông-dương ta sẽ chiếm một cái địa-vị rất trọng yếu có thể quyết định được cái kết quả chiến-tranh; ai ngờ rằng một cái bán-đảo con con này mà lại đứng một cái địa-vị lớn lao như thế! Mộng tưởng chăng? chính là sự thực.

Cuộc chiến tranh là một bên Nhật Anh Pháp đối với bên kia là Trung Nga Đức, mà chiến trường lại là Thái bình dương. Nhật bản thì ở ngay nơi chiến đấu, có đánh nhau trên bộ thì lục quân Nhật chỉ 10 ngày đã vượt tới Trung hoa, mà có đánh nhau trên biển thì chiến hạm Nhật cũng có những hải-khẩu Trường-kỳ, Thần-hộ, Đại-liên ở liền ngay đó. Nhưng Anh và Pháp phải một tháng rưỡi hoặc hai tháng mới từ bản-quốc tới Thái-bình-dương được, chứ có phải sớm đi chiều về dễ dàng được đâu. Như vậy thì phải có nơi nào ở ngay Thái-bình-dương làm căn-cứ-địa thì mới dự chiến tranh nổi. Anh thì có Hương-cảng và Tân-gia-ba làm căn-cứ. Nhưng Hương-cảng nhỏ lắm mà lại rất nhiều người Trung-hoa ở, Anh-Pháp hẳn không thể bằng vào một Hương-cảng mà giám chắc giạ vững lòng. Còn Tân-gia-ba thì đứng dựa nghẽn, từ Ấn-độ-dương đến Thái bình dương tất phải đi qua nơi ấy, thiệt là một nơi hiểm yếu, nhưng Tân gia ba chỉ có thể làm nơi hải quân căn cứ mà thôi, chứ không đủ cấp được người và lương trong khi cần đến. Phi-luật-tân cũng là một nơi có thể bằng lại được, song Phi đảo của Mỹ mà khi đầu Mỹ đã chịu tham gia bên nào đâu! Tất cả những đất ở Đông phương, Anh Pháp chỉ còn trông vào Đông dương mà thôi, như vậy tự nhiên mà Đông dương được đứng cái địa vị rất trọng yếu vậy.

Nói về địa lý thì Đông dương ở vào góc Ấn độ dương và Thái bình dương, mặt diện nải giài đến 3.700 k'-lô-mét, có các hải khẩu Vũng-tàu Cảm-ranh và Đà-nẵng rất kín đáo mà rộng có thể dung hàng trăm chiến hạm. Tuy mấy lâu nước Pháp không chú ý về việc phòng thủ, vì việc kinh tế ở nhà vẫn còn rắc rối nên chưa thể kinh dinh làm những nơi hải quân căn cứ, song đến khi đến việc thì cả Anh cả Pháp chung sức kinh dinh, không mấy chốc mà mấy hải khẩu ấy sẽ thành những nơi căn cứ rất mạnh mẽ. Ngoài ra đều ấy, Đông dương lại là một xứ có sẵn than để đốt tàu, có sẵn gạo để nuôi lính, nghĩa là Đông dương lại rất nhiều sản vật, có thể cung dưỡng quân lính Pháp Anh không cần phải chở binh-thương ở bản-quốc sang nữa.

Đông dương lại còn cung cấp được một cái thế lực khác nữa. Cuộc chiến tranh này, như nói trên kia, sẽ gồm ghê tàn khốc gấp trăm gấp nghìn lần Âu chiến mới rồi, người sẽ không sinh kịp mà làm địch cho đạo trái phá. Các nước Anh Pháp hẳn phải

nhưng nói vận mệnh Đông dương có quan hệ một phần lớn trong sự kết quả chiến tranh thực không phải ngoa đâu.

V. — KẾT LUẬN

Tình hình thế giới như vậy, không một dân tộc nào là không có quan hệ ít nhiều, thế mà xứ Đông dương ta lại đứng vào cục trung, cái mối quan hệ không ai chối được. Hỏi các nhà võ sự! hỏi các ông « vô vi chủ nghĩa »! cây muốn lặng mà gió chẳng muốn dừng, dù ta không muốn rầy rà thì tình thế nó cũng kéo ta phải rầy rà, dù ta không muốn can thiệp thì tình thế nó cũng kéo ta phải can thiệp. Nhưng ôi! trong đều đó có quan hệ đến vận mệnh cả dân tộc ta! nếu ta không có để lòng lo tính nếu cứ theo tình tự nhiên dun dủi đi đâu thì theo đến đó, há có nguy không?

Ngô-Nhân

TRUNG-BẮC-BỘ HÒA-XA CHỈ-NAM

Sách này có bán tại:

Số nhà 10 Bạch Mai ngã tư Trung Hiền và hiệu Cát-Thành n° 3 Rue du Chanvre Hanoi. — Nguyễn Trác n° 11 Avenue Paul Doumer Haiphong.

Mỹ hữu Đào 33 grand Rue, Thanh Hóa.

Nguyễn văn Tùng café de la gare Tourane.

Nam Hưng Tư Nghiệp Hội Xã Faifoo.

Trần trọng Cơ Quinhon.

Hàn Lâm Phanthiet.

Nhà in Tiếng Dân

TẠP-LOẠI

CHỨNG BỆNH XUÂN THỜI

(*Tiếp theo*)

Bệnh sưởi như thường ta thấy đó, thì chính nó không phải bệnh nặng, song nó *dẫn đường* cho các chứng khác thừa lúc thân thể trẻ con suy nhược mà phát dữ lên. Thứ nhứt là ở về bộ hô-hấp thì bị ảnh hưởng của bệnh trùng nhiệt nầy rất nhiều. Ai lại không trông thấy con nít mắc bệnh sưởi khi nào cũng có ho, có đứa ho ít, có đứa lại ho nhiều từng giây từng đoạn, đến đổi ngạt người. Nhơn lúc đó mà trùng bệnh « nghẹt họng » (diphtérie) bám vào gặp nơi tới đỗ sinh sản, trong vài ba ngày thì đã thành ra từng miếng bạn nhạn chụn họng thở trẻ con. Trùng bệnh « ho giây » (coqueluche) vì ho một giây rất dài, khi thở vô thì rút một tiếng như tiếng gà gáy, cũng gặp được thời phá hại. Thậm chí cho đến các vi trùng kỳ sinh ăn nhờ ở chực trong mũi trong miệng, lúc bây giờ cũng tung hoành lồ lược mà dòng vào đâu thì nguy chỗ ấy; ghé vô phổi thì làm ra bệnh sưng lá phổi (pneumonie, broncho — pneumonie) mà con trẻ phải nghẹt, tím cả người, rồi chết; ghé vào trong họng (pharynx) họng là ở bên trong cái miệng, thì làm sưng các giây hạch ở họng. Các giây hạch ấy mà không lành được thì lưu truyền về sau thành ra các chứng làm cho bên yếu trẻ con; như là: végétations adénoïdes, hypertrophie des amygdales, chứng còn làm thối cái vòi thông với thùng trống bộ nghe (caisse du tympan) sinh ra bệnh thối tai rất khốn nạn, còn mũi, mắt, miệng, tai, cũng đều sưng lỡ. Có khi trùng kỳ-sinh lại lưu thông trong máu, rồi bám vào các cơ-quan hiểm yếu của ta như tim thận mà làm thành ra tì vết rất nguy hiểm cho ngày sau. Lại hại nhứt là trùng bệnh lao, khi ta như đương thời thái bình thì ở núp trong các hột hạch là phổi rồi cũng thừa lúc nầy vướt qua được cửa ải mà bám vào là phổi, không mấy chốc phát ngay bệnh lao. Ấy nghĩ đều mà ai đã có trách nhiệm làm cha mẹ không rùng mình rỡn óc, mà tài nào trẻ con ta chống cự cho nổi với các môn vi trùng gian ác ấy cho đặng.

Vì những chứng thừa lúc yếu nhược mà phát thêm, nên ta phải cho bệnh sưởi nặng cũng như các bệnh trùng nhiệt khác (maladies infectieuses), cũng vì lẽ ấy mà trong qui-tắc các trường bắt buộc phải cho học sinh nghỉ đến 16 ngày để cho qua khỏi thời gian truyền nhiễm, và cũng để cho cha mẹ xem xét kĩ lưỡng đặng trừ hết nọc về sau.

Bệnh trái rạ, trái tôi, (varicelle) cũng hay truyền nhiễm lắm. Bắt đầu phát nóng vài ba ngày rồi trên mặt da đã thấy rần ra nhiều nốt. Những nốt ấy bong lên trong có nước, trong ba bốn ngày các nốt hơi ráo, qua ngày thứ tám đã đóng vảy. Bệnh nầy thì con nít từ ba tuổi đến mười tuổi hay mắc. Người lớn cũng một hai khi bị. Nguyên bệnh không đến đổi nặng, song gặp khi thời tiết ẩm lạnh cũng thấy nặng thêm ít nhiều, và thường khi không cẩn thận để trẻ con quào gãi thì bóng dễ sinh ra chốc lở.

Trong các bệnh trùng nhiệt cùng thiên-thời (maladies infectieuses et épidémiques) bệnh đậu trời thì ai cũng phải nhận rằng nặng nhứt. Các

ông già bà lão thường nhất lại cái thảm trạng ngày xưa, cách vài ba mươi năm nay mỗi khi bệnh dậu trời phát trong một phương nào.

Về thời kỳ ấy thì cũng đã có thầy thuốc chẳng dậu theo cách người Tàu, nghĩa là lấy mủ dậu ở tay người mà chủng qua tay người khác. Song dậu truyền qua cách ấy tuy nhẹ hơn dậu trời nhưng cũng còn đương mạnh lắm; nên mỗi khi chủng dậu cũng phải đau ngót mấy tuần lễ, cũng có người phải bị tật nguyền về nọc dậu ấy nữa. Vả lại lúc bấy giờ các thầy chủng dậu hễ ai có muốn chủng mới chủng, cho nên trong dân-gian những người được trừng dậu là về số ít.

Từ khi Chánh-phủ phổ thông sự chủng dậu khắp trong dân-gian bằng thứ dậu rút ở trâu bò thì đã thấy bệnh dậu trời lần lần thảo lui. Vì như dân ta ai ai cũng đều hiểu thấu sự ích lợi về cách đề phòng ấy thì bệnh dậu trời sẽ không mấy chốc tiêu mất, không còn trở lại nữa.

Muốn được vậy thì ta chỉ nên nhớ rằng: trong mỗi năm năm thì phải chủng lại một lần, vì cái đặc-tính đề phòng của dậu luyện chỉ độ trong 10 năm rồi phải lại. Để ý đến đều ấy tất là đề phòng được suốt đời.

Bửu-Du
Thầy thuốc

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Chính-phủ đối với bệnh điên

Vừa rồi viện Cơ-mật phát ra một tờ thông tư có định theo một bản nghị-định số 553, của quan Khâm-sứ đại lược như sau này:

Khoản thứ nhất. — Gia quyến người Nam nào mắc phải bệnh điên, tạm lưu tại Phủ bài hoặc tại nhà thương Huế để khám nghiệm, trừ những người bần cùng không kể, còn thì phải nộp mỗi người mỗi ngày là 0$40.

Khoản thứ hai. — Nhà nào mà tư bản không thể chịu nổi khoản phí ấy, thì phải đưa theo một bản ái chứng-chỉ là bần cùng, giấy ấy do quan Công-sứ hoặc quan Đốc-lý cấp cho.

Ngày 25 Février 1928
Ký tên FRIÈS
Ngày 10 Mars 1928
Hội đồng thường xuyên phủ Toàn quyền duyệt-y.
Ký tên MONGUILLOT

Một đều sửa đổi trong lệ lãnh mandat

Mới có nghị-định ngày 2 Mai định rằng các mandats thường và mandats giây thép (mandats postaux et télégraphiques) gởi trong hạt Đông dương thì được một năm là hết hạn. Quá hạn ấy ai không lãnh thì món tiền ấy sung vào công thổ. Những đều khiếu nại về giấy mandats thì chỉ xét trong hạn một năm kể từ ngày phát giấy mandat mà thôi.

Oan khuất chỉ đây

Sáng hôm 23 Mai 1928, tức là ngày 4 tháng 4 ta, tại khúc sông cầu Trường-tiền (Pont Clémenceau) có thấy một người đàn bà chết trôi, vớt lên trình quan khám nghiệm và cho mai táng. Người đàn bà ấy trạc độ 23 tuổi, người huyện Quỳnh lưu, lấy thầy trợ giáo H. g. Ng. cũng người huyện ấy. Nghe đâu ngày hôm trước, người ấy bỏ nhà đi, không nói cho ai biết cả, những hoa tai và xuyến tay, cùng mấy đồng bạc cũng để lại nhà, lại có để luôn trên dầu dường một bức thơ cho chồng và một bức thơ cho mẹ chồng, không biết kể những sự tình gì trong ấy. Nghe đâu khi thầy trợ đi tìm vợ thì bà mẹ có mượn người nào hàng xóm đọc hai bức thơ ấy.

Lại nghe rằng người đàn bà nầy rất nết na, cần cáu, cả ngày chỉ chợ búa, nấu nướng, dệt dịa, may vá, hầu hạ cả nhà (nghĩa là chồng, mẹ chồng, em chồng,) tối đến ngày việc lại lên khung cưỡi dệt cho đến nửa đêm, vào Huế ở mấy năm rồi mà ngoài việc đi chợ thì không bước chân sang nhà hàng xóm. Thực là hoàn toàn một người đàn bà theo cái luân lý hủ bại xưa nay, thế mà bà mẹ chồng thường ngày còn nghiêm khắc cay nghiệt. Lại nghe rằng trước bữa ấy (23 Mai) 5 ngày, vì chuyện cau trầu chi đó bà ta chửi mắng tân tệ, sau đó cô ta nằm luôn bốn ngày không ăn.

Chẳng rõ những việc ấy có quan hệ gì với việc chết không, mà chức vụ nhà báo cũng không phải tố cáo ai cả. Chỉ sự thực làm sao tự thuật như vậy, để làm cái trách nhiệm đối với chân lý mà thôi.

Hương bình

SÁCH-CẤM

Mới có nghị định quan Khâm-sứ Trung kỳ ra ngày 20 Mai cấm quyển « Thánh ngôn thần tiên đại pháp » là sách của Giáo hội Cao đài xuất bản ở Saigon.

NGHỆ-AN

(VINH)

Câu chuyện con gái tập xe đạp

Mới đây có mấy cô nữ học sinh ra tập xe đạp, dư luận không thấy bàn nói gì, duy có mấy cậu thiếu niên tân học kia !!! lại ra mặt phản đối !!! nghe đâu mấy cậu trước thì đón đường diễn thuyết, sau thì gởi giấy đến cho mấy cô hãy tỏ các lý luận con gái nước ta chưa nên tập xe đạp !

Trí dục, thể dục đều là cần ích cho người ta, mà việc tập xe đạp tưởng cũng là một môn trong thể dục đó. Xưa nay cha ông ta đã mang cái tội rẻ bên thể dục, nhất là về đường nữ giới, di hại cho đến bây giờ. Nay có sóng tân học, tưởng rằng các cậu tân học biết trau dồi một cái óc tiến thủ khác xưa, ai ngờ các cậu lại quá bảo thủ như vậy! Ngán thật!

Nguyễn-thị Tân trào

Cùng ông Nguyễn xuân Thưởng

Công-ty tiếp được thư ông, nhưng không thể trả lời cho ông được, là vì khi trước ông để chỗ ở Nguyễn xuân Thưởng ở Huế, nay được thơ ông đề ở Vinh như thế thì không rõ, vậy xin ông muốn các giấy gởi cho ông khỏi thất lạc, thì nên cho Công ty biết rõ cái chỗ ở của ông bây giờ.

Huỳnh-thúc-Kháng Công ty

(YÊN-THÀNH)

Vụ kiện hơn một trăm năm

Hiện bây giờ ở các nước văn-minh khoa-học phát đạt, dân trí mở-mang, nên có nhiều sự lạ mà ta không thể tưởng đến. Còn ở nước ta thì ở huyện Y. Th. tỉnh Nghệ-an có một vụ-kiện phát khởi từ đời Hậu-Lê, mà đến bây giờ cũng chưa xong, tưởng cũng là một chuyện lạ trong thế-giới ngày nay vậy.

Ở làng Tr. Th. huyện Y. Th. xưa có một vị Quản-công người họ Phan, nghe là làm quan về đời Lê, khi chết táng tại một cái gò gọi là gò Ấy, nhưng không khỏi phần, con cháu ông gìn giữ lâu ngày, nên thành ra một chỗ có lắm cây cối. Dân làng Tr. Th. thì muốn lấy gò ấy làm của công làng, còn nhà họ Phan thì nói gò ấy là mả-tổ của họ rồi sinh ra kiện nhau.

Nghề đầu năm Vĩnh-Thịnh thứ 2 (Hậu-lê) làng họ đã kiện nhau một lần, qua năm Gia-long thứ 2 một lần, năm Tự-đức thứ 24 một lần, năm Khải-định thứ sáu một lần nữa, còn lần này từ năm Khải-định thứ 10 cho đến bây giờ mà còn chưa xong! Trong mấy lần kiện đó, khi thì xử giao về cho họ Phan, khi thì xử giao về cho làng, nhưng giao cho bên nầy thì bên kia lại không chịu; có khi xử chia hai, thì họ Phan lại không nghe, nói là không biết mả-tổ ở về nửa bên nào mà nhận. Lần nào cũng vậy, hai bên đăng cầm nhau một độ, hễ đến sức cùng của hết rồi lại lặng đi, ít lâu lại cử kiện mà không biết kiện đến bao giờ mới xong!

Ô! « được kiện 14 quan năm, thua kiện cũng 15 quan chẵn » anh em trong làng trong họ bá lại không nghe câu ấy hay sao?

Họ Phan mà muốn giữ cái gò mả-tổ của mình thì thối tiền lại cho bên làng, hai bên định giá cho vừa phải mà xử trí với nhau một cách cho hòa bình, không hơn vác tiền quăng xuống biển mà việc không khi nào xong hay sao?.

Bi-thời-Khách

(NGHI-LỘC)

Bề khổ lênh đênh

Hôm 27 tháng ba ta, có anh chủ đò tên Phước ở làng Cổ-đan thuộc tổng Đặng-xá, huyện Nghi-lộc cùng với người em chở 23 người hành khách ở Chợ chế về. Chẳng hay vì duyên cớ thế nào mà khi gần tới bến Cổ-đan thì chiếc đò ấy bị đắm làm cho 13 người hành khách và người em tên Phước đều bị lênh đênh giữa bể trầm luân. Thương thay!

Hiện nay quan huyện Nghi-Lộc đã phái thầy Đề đến bắt dân làng với đủ 14 tử thi lên khám xét. Nghe đâu thầy Đề đề khám kỹ lắm rồi mới cho chôn.

Còn về anh chủ đò, thì ông chủ khai đã chết rồi, mà theo lời khẩu tiêu của phần nhiều mấy người bị nạn sống sót kia thì tên kia hãy đương còn sống, việc ấy quan Huyện cũng nên xét rõ.

N. V.

QUẢNG-BÌNH

(TUYÊN-HÓA)

Cũng toan kiếm cháo

Nguyên ở làng Xuân-canh tổng Thượng-nguyên có một ông lão tuổi ngoại lục tuần, tên là Phan-Thuần, nhà nghèo nên phải sinh lý. Hôm 21 tháng hai nhuận, ông ta lên làm củi xe lửa ở làng Kim-lũ trả tại nhà tên Đỗ-rên, bất hạnh ngộ bệnh chết. Nghe tin thì vợ con lên trình sở tại xin nhân mai táng, có tên phó tổng tên là P. L. cùng với Hương lý làng Kim-lũ sinh sự không cho nhận bảo để trình quan khất Đốc tờ về mổ xem đã. Chao ôi! đàn bà, con trẻ, mà nghe nói đến mổ thì ngại ngùng lắm, xin nài hết cách đã bảy ngày, (tử thi đã bại hoại) mà bọn kia còn đành tâm nói một khất khám hai khất mổ. Lúc đó lòng vợ thương chồng, con thương cha, không biết làm sao phải đến khóc lóc kêu cầu ở nơi một người Tây tên là Folacci, người Tây cũng lấy làm thảm, bảo rằng: » Bay về nói với họ hôm nay cho chôn thì chớ, không thì sáng mai quan sẽ chạy giấy cho » Bọn ác độ nghe thế bụng nghĩ rằng: không gặm xương được bèn cho chúng nó nhận chôn; cái lòng tham ác của người vô loại đến thế là cùng.

Kim chi lai cảo

TOURANE

Vấn đề xe auto chở khách

Từ ngày cầu Cẩm lệ làm xong, các nhà buôn ở Hàn mua xe auto cho chạy chở khách nhiều lắm, từ Hàn vào Hội-an mà hơn tám chiếc. Tuy nhà nước hạn chế mỗi cái xe tùy theo mã lực mà chở khách và hạn theo số nhựt định là mấy người mấy kilos, ghi trên xe dành rành, nhưng vì lòng tham của nhà có xe chở bao nhiêu người cùng vừa, bao nhiêu hàng hóa cũng xong, nên sự ruồi ro ở dọc đàng thường hay có mải; có một thói để tiện nhất là các chủ xe cho gia đình ra đón khách, dành xé nhau rồi đến đổi chưởi mắng nhau, bắt nạt bọn nhà quê, có khi chúng nó đem lỏng bọn ấy trên xe suốt buổi chờ cho có khách; qua xe khác bị chúng đòi tiền chỗ. Vậy xin tòa Đốc lý và tòa Faifo chia ra chương trình (horaire) bắt mỗi chiếc xe phải chạy giờ nào cho đúng, nếu sai thì phạt, như ở Hanoi và Saigon, như thế thì tránh khỏi được cái hại chở đông khách dọc đường và khỏi trễ thì giờ cho những người có việc. Mong lắm.

Một người đi buôn lai cảo

QUẢNG-NAM

(FAIFO)

Cùng ông Phạm-văn Quan và Trần-Nhỉ

Tiếp được thơ hai ngài bảo gởi sách Hỏa xa chỉ nam theo lối lãnh hóa giao ngân song gởi như thế thì tốn thêm tiền cước cho các ngài, vậy xin các ngài cho người đến Hội Nam-Hưng tư nghiệp Hội-Xã mà mua, vì hiệu Hội ấy có bán.

Tiếng dân

(DUY XUYÊN)

Thâu thuế quá cao

Ngày 12 tháng ba ta, ký giả đi ngang qua con đường trạm Nam phước, thấy ba người vừa đi vừa nói, ký giả nghe câu chuyện như sau này:

Theo lệ nhà nước thì đất nhất hạng thì nộp thuế 0$22, nhì hạng 0$11, tam hạng thì 0$03. Thế mà ở làng Lang châu anh xã chánh thu nhất luôn là 0$40 cả, ba anh em xin nộp 0$30 một sào anh ta cũng không nghe. Còn biên lại thì chỉ viết đất hạng nhất không viết số tiền, thực là mơ hồ.

Dân nhà quê bị cái nạn phú thâu đó, tưởng không phải một làng Lang châu, mong quan trên xét cho dân nhờ.

Xuân quảng

(TIÊN PHƯỚC)

Đám trộm quả tang

Số báo 79 có đăng vụ đám trộm quả tang nay được xác tin rằng: Ngày 29 tháng 2 nhuận làng Địch yên có tiếp trát Huyện sức nói nhà thị Khế mất trộm tại ngày 27, có nghe tên Kỳ (tức là Hoạt ở làng Địch yên) đem đồ bán cho một nhà kia mà thị Khế đã chịu chuộc, thưa với Phó tổng trình quan, nên quan sức về làng đòi tên Kỳ và xét nhà tên Kỳ v. v.

Làng vân lệnh tới xét nhà tên Kỳ, không được vật gì, bắt tên Kỳ giao cho phái nha giải về bẩm quan, không rõ tên Kỳ đi đến đâu, rồi lộn về tới nhà thị Khế năm vạ, làng đi báo quan, quan phái thầy Lệ mục về khám và lấy cung đem về trình quan; hiện nay quan đang bận sự thuế, chưa xử xét ra thế nào, được tin sẽ đăng tiếp.

Một người phóng-sự

QUI-NHƠN

(TUY PHƯỚC)

Không nên ăn bậy

Trong Tiếng dân số 70 ra ngày 11 Avril nói về dịch cá: ông nào lai cảo nói tuy sai chỗ song vẫn sự thật có.

Tại ngày 10 Mai đây có anh Lý trưởng làng Lạc-trường (Tuy-phước) tới nha trình rằng « tại con sông nhỏ về làng, anh ta cá tràn chết rất nhiều ». Ký giả nghe nói đi tới chỗ để xem, nói người vớt mỗi con cá lên xẻ ra coi thời thấy ruột nó tím như mực, vậy nhìn cũng ghê thật!

Lại nghe nói có một người làng An-định không biết vớt đem về ăn phải say cả người, may nhờ thuốc chữa mới khỏi.

Xem thế thời cũng có chất độc gì đó chớ chẳng không!

Ký giả thấy sự thật nên biên ra đây để anh em hà con nên cẩn thận về việc ăn uống.

Tuyết đào

BẮC-KỲ

HANOI

Chánh-phủ phải bồi thường

Buổi hội đồng của Quốc-gia-hội-nghị họp ngày 8 tháng 4 (Avril) đã định một cái án quyết rất có quan-hệ với những dân chịu thuế của ta.

Số là có một ông chủ đồn điền Pháp tên là Gillard trước có kiện Chánh-phủ Đông dương cùng Chánh phủ bảo hộ Bắc Kỳ (4 Janvier 1908) về việc để cho ông Đề thám đóng ở gần đồn điền ông để ông phải chịu nhiều đều thiệt hại trong lúc quân ông Đề thám ra nhiễu hoặc quân nhà nước đi tiễu trừ, sau lại kiện mấy thứ nữa về các việc dính với việc kia làm cớt, nhưng mấy lâu vẫn lôi thôi chưa xong. Tòa án hành chánh Bắc kỳ trước đã xử cho ông Gillard được rồi, nay kháng cáo lên Quốc gia hội nghị. Quốc gia hội nghị cũng xử cho ông được.

Kết cục kiện ấy là bây giờ xứ Đông dương phải bồi thường cho ông Gillard trong ngoài mười vạn bạc (85.880 đồng với tiền đập vốn nữa).

Hương-bình.

Mấy lời thưa cùng các ngài vào hội TRUNG-KỲ CÔNG THƯƠNG LIÊN HIỆP

Hội Trung Kỳ Công thương Liên Hiệp chánh tổng cục tại Tourane vốn định là 50.000$00 chia là 2000 cổ phần; mỗi cổ phần là 25$00 thời số cổ phần các Ngài ký vào đã quá số định đã lâu rồi. Song vì các Ngài có chậm trễ trong sự góp cho Hội cho nên chiếu theo điều thứ bốn mươi của điều lệ hội (Article 40), hội chưa định được ngày nhóm Đại Hội Đồng.

Vậy xin các Ngài còn ai chưa góp, xin lưu tâm mà góp ngay cho hội tại ba nhà Banque: Banque Franco chinoise, Banque de l'Indo-chine à Tourane, Société de Crédits Annamite à Saigon (Việt Nam Ngân Hàng tại Saigon) mà trong thơ gởi bạc cho nhà Banque, xin nhớ nói rằng tiền ấy góp cho Hội T. K. C. T. L. H tại Tourane. Tiền đóng cho hội, các nhà Banque gửi cho hội không ai được lấy ra, đợi đến ngày Đại hội Đồng bầu cử người được quyền lãnh số tiền hội để làm công cuộc của hội trù định.

Đại quyền cho các Hội-Viên sáng lập Hội
VÕ DOÃN-GIA Industriel à Tourane

Ba người Việt-Nam chiếm giải Quán-quân

(Kỳ thi xe đạp 102km Hanoi-Haiphong ngày 22 Avril 1928)

Mr BỒNG chiếm VÔ-ĐỊCH GIẢI BẮC-KỲ đạp xe "Lucifer"

Mr DƯỢC chiếm VÔ ĐỊCH GIẢI BOUTET đạp xe "Chobert"

Mr CÔNG chiếm GIẢI NHÌ BẮC KỲ đạp xe "Automoto"

Ba người đều chạy xe đạp của hiệu THÚC-THÀNH 59 bis Rue NEYRET Canet, làm đại-lý.

Mấy chục tài-tử Tây-Nam cạnh tranh đua vùng trên quãng đường hơn, khi về đến điểm thì ra ba tài-tử Việt-Nam chạy xe của hiệu THÚC-THÀNH, chiếm giải Quán quân, nhờ được xe nhẹ và tốt, nên theo các tài-tử Tây-Nam khác mà [illegible]

Kể từ xưa rồi giải Quán quân đều vẫn thường của người Tây, mà nay người Nam lại đặt được thế chân đó, mừng cho thể dục người mình, mà cũng vẻ vang cho hiệu THÚC-THÀNH ở của đồng người Việt-Nam biết chọn xe, bền nhanh.

Hiệu ấy lại có bán các đồ phụ tùng chữa hay, các thứ xe rất tốt như là:

Manufrance Gayon, — le Louvre, — Mars, — Peco Sport, — Neuvre Empress, — London, — Pres m. v. v.

Motos « Le Grimpeur » bền giá đặc biệt tiếp.

Motos « Evans » bền giá đặc biệt tiếp.

Thư từ xin gởi cho M. Tiết-Hữu-Trung, chủ hiệu Trúc-Thành.

X. lai cảo

PHỤC-SINH

(XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Dịch-giả: HOA-TRUNG

Số 68

CHƯƠNG NĂM BỐN (Tiếp theo)

Ca-tiểu-ca bắt tay chàng một lần cái càng rồi đi ra mau lắm.

Đê-mích-trí về nhà trọ, đêm ấy cứ đi lại trong phòng không ngủ được. Chàng nghĩ rằng sự giao-thiệp với Ca-tiểu-ca thế là tiêu-kết. Nàng không còn phải cần đến chàng nữa, chàng lấy làm xấu-hổ và buồn rầu. Nhưng chàng không thấy trong lòng có mối đau đớn nữa, chàng hiểu rằng còn có cái nghĩa sự cao hơn, có cái trách-nhiệm to hơn dục gọi chàng: cái sự ác-liệt mấy lần nay chàng đã nhìn thấy rõ, trong khắp thế-gian nơi nào nó cũng hoành-hành, mà người không có thể gì để chiến thắng nó, chứ chưa nói đến trừ tuyệt nó. Vậy bây giờ phải làm thế nào? phải hoạt-động thế nào?

Chàng đi lại mãi, mệt nên ngồi xuống cái ghế giài, bên cái bàn con. Tay chàng bắt giác cầm quyển Tân-thành Kinh, giở ra đọc chương thứ 18 về Thánh Ma-thiêu. (St. Mathieu)

1°) Chính lúc ấy các giáo đồ đến hỏi đức Gia-tô rằng: trong thiên quốc ai là to hơn?

2°) Đức Gia-tô dẫn một đứa trẻ con tới, đặt nó vào giữa mọi người và nói:

3°) Ta đã nói với các người rằng nếu các người không tự cải đi, không trở lại như trẻ con thì các người không khi nào được vào thiên-quốc đâu.

4°) Vậy nên người nào mà chịu khiêm-nhượng như trẻ con thì người ấy là to hơn hết cả trong thiên quốc.»

Đê-mích-trí nghĩ thầm: « Ồ, ừ, thực như vậy. Chỉ ngày nào tôi chịu khiêm-nhượng... thì tôi mới thực thấy trong lòng yên tĩnh vui mừng.»

Rồi lại cầm sách đọc đoạn khác

« 21°) Thánh Bi ê lại gần đức Gia-tô:

Thưa chúa! khi một người đồng bào làm nhục tôi thì tôi phải tha thứ cho họ mấy lần? Có tha thứ đến bảy lần được không?

22°) Đức-Gia-tô đáp: Ta không nói phải bảy lần, phải tha thứ đến bảy mươi bảy lần kia.

23°) Bởi vậy những chuyện ở thiên quốc cũng như chuyện ông vua tính tiền nợ với thần dân.

24°) Khi vua đem ra tính tiền, ho chỉ một người nợ vua một vạn đồng

25°) Nhưng vì người ấy không có tiền trả, vua bắt phải bán mình, bán vợ, bán con để trả nợ.

26°) Người thần dân ấy phục liền xuống đất xin vua: tâu bệ-hạ, xin bệ-hạ khoan dung, hạ-thần sẽ lo liệu trả hết.

27°) Vua động lòng từ-bi bèn cho ra và tha cả nợ cho.

28°) Người ấy ra cửa gặp một người bạn đồng-sự có nợ anh ta một trăm đồng, liền nắm lấy, bóp họng mà bảo: « Trả nợ đây tao.»

29°) Người bạn đồng-sự phục xuống lạy và xin: xin ngài khoan-dung, tôi sẽ lo liệu trả hết.

30°) Nhưng người kia không nghe, bỏ đi và sai bắt người nọ bỏ tù, cho đến khi nào lấy được nợ với thôi.

31°) Những người đồng-sự khác thấy vậy lấy làm tức dận, bèn vào tâu lại với vua.

32°) Vua gọi người kia vào và nói: « Thằng tàn ác, mày xin tao, tao đã tha cả nợ cho mày.

33°) Mày không khoan-dung với bạn mày như tao đã khoan-dung với mày được sao?»

Đọc đến đó Đê-mích-trí nghĩ thầm:

— « Vậy thì chân-lý chính là ở đó: chân-lý chính là như thế.»

Chàng hiểu rằng người ta muốn hạnh phúc thì phải tự xem mình như một người có tội luôn. Chàng hiểu rằng những nỗi ác-liệt chàng đã trông thấy là sinh ra tại người ta, vốn ác mà lại muốn trừng giới kẻ khác thế thì làm sao xong được? Những kẻ có tội lại muốn chữa cho những kẻ có tội. Chàng hiểu cái nguyên nhân những sự gớm ghốc đau đớn đã trải thấy và biết rằng bây giờ phải làm thế nào để trừ diệt cái ác ấy đi. Cái phương sách chàng tìm kiếm, chàng thấy ngay trong câu trả lời của Gia-tô: Phải khoan thứ, khoan thứ cho nhiều, vì không có người nào là không có tội, không có người nào có quyền trừng giới và hình phạt người khác.

Chàng nghĩ rằng:

— « Ai ngờ lại đơn giản đến thế ư?»

Tuy những ý tưởng phản đối cũng có phát ra, nhưng kết cục chàng nhận rằng cái biện pháp ấy không những là cái biện pháp lý tưởng mà cũng là cái biện-pháp thực nghiệm vậy.

Trái bao nhiêu thế kỷ đến giờ, người ta trừng phạt kẻ tội nhân, những số tội nhân có bớt đi không? nhân loại có tốt hơn không? Không! Chàng nghĩ rằng cái xã hội, có văn minh, không phải là vì có những người để tài phán và trừng phạt người khác, mà chính là vì người ta biết khoan thứ nhau, biết yêu mến nhau.

Chàng lại cầm quyển Tân Thành Kinh đọc đoạn đầu

— « Người ta phải cứ chỉ theo các chân ngôn ấy, thì trên mặt đất này sẽ thành chốn thiên-đường. Nhưng chúng ta không biết tìm chân lý, cho nên chúng ta không thấy được thiên đường.»

— « Từ nay, cái mục đích đời tôi phải thế. Cái đời tôi đã hết một mặt bây giờ phải bắt đầu một khác.»

Rồi từ ngày ấy, Đê-mích-trí sinh hoạt một cái đời mới mẻ, không những vì bây giờ cái tình trạng sinh hoạt của chàng đã thay khác, nhưng nhất cử nhất động của chàng đều có một cái ý nghĩa thâm trầm xưa kia không có vậy.

HẾT

Bắt đầu từ số 69 sẽ đăng bộ tiểu-thuyết « Có người đời người » của ông Hoa Trung dịch.

MÁY NGHE HÁT VÔ TUYẾN ĐIỆN

Nếu các Ngài mua một cái máy V. T. Đ. (T. S. F.) của hiệu **RADIO-SI DEX**, thì các Ngài ở nhà cũng nghe được hát tây, hát ta, hát tầu và tin tức các nơi mỗi ngày ba lần.

Sáng 11 giờ 30
Chiều 6 giờ 15
Tối 8 giờ 45

Hiệu Radio-Sindex có bán đủ các kiểu máy V. T. Đ. (T. S. F.) ai ai cũng có thể mua được nhiều giả lắm, ít tiền nhiều tiền có cả. Ai mua mấy thì Hiệu Sindex xẽ cho người đi đặt máy hầu tận nhà tử tế cho các Ngài.

Ai muốn cần dùng điều gì cứ viết thư hỏi, muốn nghe thử cứ việc đến mà nghe tận hiệu Radio-Sindex không mất tiền.

Hỏi Catalogue T. D. mà xem

RADIO-SINDEX

68 bis Boulevard Paul-Bert — HAIPHONG

Téléphone số 449

NAM-KỲ

SAIGON

Cuộc hát để giúp học sinh du Pháp

Các báo Saigon đăng tin rằng hôm 17 Mai, ở trường hát Tây, có mở cuộc hát tuồng cải lương, do hội Công Thương Nam kỳ tổ chức để lấy tiền giúp cho các học sinh Việt nam du học tại Pháp. chín giờ, ông Dương văn Giáo đứng nói mấy câu cảm ơn cử tọa, tả cái tình cảnh học sinh Nam ở Pháp, và khen học sinh ta ở Pháp học hành vẫn giỏi và chăm chỉ. Ông Nguyễn an Ninh đứng nói cải lại ông Dương văn Giáo rằng học sinh ta ở Pháp chơi phần nhiều, chứ không được mấy người thực có chí học.

Ông Giáo nói xong thì bắt đầu diễn lớp tuồng «Nghĩa muôi hàm oan». Cuộc hát này thu được hơn 1300 đồng, bạn hát không lấy tiền công, mà ông Nguyễn văn Của cũng không lấy tiền in vé. . . . .

Trong buổi hát, cái giá trị bạn hát hay dở thế nào, ở xa không thể bình phẩm được. Duy có một đều cũng nên chú ý là hai cái ý kiến của ông Giáo và ông Ninh về việc học của học sinh ta ở Pháp khác nhau. Ông Giáo thì có vẻ lạc quan, cho rằng học sinh ta ở Pháp không có rời rạc tản mát như ai tưởng nói, học sinh ta ở Pháp vẫn kiên nhẫn, gắng chí học hành; còn ông Ninh thì có vẻ bi quan, cho rằng học sinh ta ở Pháp phần nhiều là nhác học mà không có tinh đoàn thể. Lạc quan như ông Giáo thì cũng phải, phải nên lạc quan để phụ huynh học sinh khỏi ngã lòng, nhưng thiết tưởng bi quan như ông Ninh thì có lẽ đúng việc thực hơn (ông Ninh cũng mới ở Pháp về như ông Giáo). Song ta dùng tưởng bi quan như ông Ninh thì có hại, làm cho các bực phụ huynh ngã lòng mà không giám cho con em đi Pháp học nữa đâu! Du học là một việc rất khẩn thiết cho một nước nghèo nhân tài như nước ta, song sự thực có xấu thì phải nói ra để gắng mà làm cho tốt.

Dù thế nào, cuộc hát để giúp cho học sinh du học đây cũng là một đều nghĩa cử rất nên khen ngợi và tưởng lệ.

Hương bình

ĐỘC-GIẢ LUẬN-ĐÀN

CHỦ NGHĨA LIÊN-Á

II

Chủ nghĩa Liên-Á dần dần đã đem ra phương diện thực hành. Các nhà chủ trương chủ nghĩa ấy mới định lập một cơ quan để để sự tuyên truyền. Bởi thế mà ngày tháng bảy năm 1924 hội Đại Á đã thành lập vậy. Hội nghị thứ nhất của hội Đại-Á họp ở Đông-kinh, ngoài các học sinh, thanh niên, lại có đến hơn hai trăm người thuộc về các giới chính trị, tôn giáo, tài chính, dinh nghiệp cũng đến dự nghị. Ông Oishi Masami được cử làm chủ tịch, ông bèn tuyên bố rằng: « không có nhịp nào tốt bằng nhịp này để thực hiện một cái đại-gia-tộc da mầu ». Sau đến ông Nghị viên Oyawa Heikichi cùng nhiều nhà hùng biện khác diễn thuyết phản đối cái luật di-dân của Hoa-kỳ và nói nhất thiết phải phấn đấu cho các dân-tộc da-mầu ».

Những lý tưởng ấy một ngày một thạnh, không bao lâu đến mùng một tháng tám năm 1926 đã mở được Hội-nghị Liên-Á thứ thất ở Trường kỳ, có đến năm chục đại biểu các nước Nhật-bản, Trung-hoa, Ấn-độ, Phi-luật-tân, Đông-dương, Cao-ly và Xiêm-la đến dự.

Năm người đại biểu Nhật-bản đề tạo cái dự án chương trình này.

1· Tìm những phương sách có hiệu lực để lập những sự giao dịch tư tưởng luôn luôn và thực hành sự hợp tác vật chất của các dân tộc Á-châu:

2. Lập một đường xe lửa đi qua châu-Á:

3· Lập những địa điểm tuyên truyền trong các xứ trọng yếu Á-châu:

4· Mở những ngân hàng để tiện việc tài chính Liên-Á;

5· Tổ chức sự mậu dịch Liên-Á.

Chương trình ấy đem ra thảo luận rất là náo nhiệt. Trước hết đại-biểu Trung-hoa tố cáo rằng người Nhật cứ chực thi hành chủ nghĩa đế-quốc để lợi dụng cuộc vận động cho lợi riêng một mình. Người Nhật phản kháng lại và bỏ nghị-trường ra một cách ồn ào. Sau lại xảy ra việc người Chủ-tịch cùng một người đại biểu Cao-ly đánh nhau, các đại-biểu Phi-luật-tân và Ấn-độ phải can rẽ hai người ra rồi mới thôi.

Về vấn đề định dùng một hiệu cờ chung cùng một tiếng nói chung cho cả Á-châu cũng thảo luận kịch liệt lắm.

Mà làm sao mà thảo luận cho khỏi kịch liệt được? Nước Nhật mấy lâu nay đã nghiễm nhiên làm một nước phú cường, chính sách thực dân, chủ nghĩa đế-quốc là cái cương lĩnh ngoại giao của họ. Còn các nước khác, cho đến Trung-hoa cũng vậy, chỉ là những nước yếu nhỏ, đương bị cái nạn đế-quốc của liệt cường Âu-Mỹ. Địa vị khác như thế thì quyền lợi cũng phải khác nhau, cái gì có lợi cho Nhật thì tất có hại cho các nước kia, cái gì có lợi cho các nước kia thì tức có hại cho Nhật. Nhật-bản đã bỏ được quyền lợi ở Mãn-châu, ở Sơn-đông, ở Đài-loan, ở Cao-ly chưa? Người Nhật mà cứ khăng khăng giữ địa vị mình thì người Trung-hoa và Triều-tiên có thể nào để huề với họ được chăng? Gia dĩ, người Nhật có giám quyết nhiên liên lạc với các nước nhỏ yếu bị đế quốc chủ nghĩa Âu-Mỹ bác đoạt để dưỡi họ về chăng? Trong Hội nghị, một người đại-biểu Trung-hoa đề nghị rằng hội Liên-Á phải giúp cho Ấn-độ và Phi-luật-tân khôi phục độc lập. mà Nhật bản lại phản đối không nghe như vậy thì đủ chứng rằng những nước nhỏ yếu kia có mong gì vào Nhật-bản được đâu.

Ôi! Nhật bản vẫn là một loài đế quốc với Tây phương nhưng vì giận Anh tức Mỹ mà toan quay lại làm thân với bọn bà con nghèo mình hà hiếp và khinh thị lâu nay, mục đích chỉ cốt lợi cho mình, chỉ cốt để trương thanh thế cho Âu-Mỹ phải kiêng không giám rẽ rúng mình như trước nữa. Còn các nước nhỏ bèn mà Nhật đương toan lừa gạt, thử xem có chút lợi gì? Nhật-bản vì quyền lợi ở Trung-hoa nhiều lắm nên cứ giúp sức cho Trương-tác-Lâm đánh lại Nam-quân khiến dân tộc Trung-hoa lầm than mãi không hết; chính sách thực dân của Nhật ở Đài-loan và Cao-ly vẫn bó buộc không rời một phân; đối với các nước Ấn-độ, Diễn điện, Annam, Phi-luật-tân thì quyền lợi của Anh, của Mỹ, của Pháp, Nhật không giám đụng chạm đến. Vã chăng cái thâm ý của Nhật xướng chủ nghĩa Liên-Á là cốt hạn chế thế lực của Âu-Mỹ ở Á-châu khi thế lực Âu-Mỹ ở Á-châu đã hạn chế rồi thì dọc ngang mặc sức, Nam, Bắc rộng chân, Nhật bản tha hồ mà hoành hành đè nén

Nhật-bản! Nhật-bản! gương Hoa kỳ đối đãi Mỹ-châu kia đó rành rành. Dù người thấy hẹp nghe ít nữa cũng phải hiểu rằng các tiếng Liên-Á véo vót, to tát, ngon ngọt kia, chẳng qua chỉ là một cái màn để che cái dã-tâm đế-quốc của người Nhật-bản vậy.

Đa-tình

(Bài này có tham chước với bài Le premier congrès panasiatique của François de Tessan)

PHỤ-NỮ DIỄN-ĐÀN

VẤN ĐỀ PHỤ NỮ

(Tiếp theo)

Nay xét xem những công việc mà chị em ta muốn làm đó chị em ta đã đủ tư cách mà thi hành ngay chưa?

Em xin trả lời rằng chưa? Vì mấy lẽ nầy:

1· Vì chị em mình ít giao thiệp, biếng ngôn luận. Phàm muốn tổ chức một việc to tát như lập một hội gì, thì phải cần có nhiều người, mà không phải chỉ mỗi người ngồi ở xó nhà viết báo mà thành; hay đi lại ngó qua mặt nhau mà xong được. Trước khi tổ chức, phải dủ nhau tụ hội, ban đi nói lại cho chín, những người đồng ý kiến có đông, rồi mới lập thành hội. Khi hội đã thành, lại cần phải năng nhóm hội để để ngụ và thảo luận việc hội cùng nhau thì hội mới có cơ trường cửu và phát đạt được. Xem như đàn ông, một ngày họ gặp nhau biết mấy lượt, gặp dâu họ cũng đàm luận được, thế mà lập được một hội còn gay. Huống chi chị em mình chỉ quanh quẩn xó nhà; mà có gặp nhau nữa thì chào hỏi một đôi lời đã lấy làm ngại. Cũng có khi chuyện trò, nhưng ngoài công việc gia đình ra thì có ai nói đến gì nữa đâu. Thế mà nay muốn ra lập những hội này làm những việc nọ thì sao cho đạt được mục đích.

2·) Vì chị em mình còn nghèo công đức.

Phàm nhiều người muốn làm chung một việc gì thì phải tín đức cho giàu, công tâm cho sẵn, không chút kiêu căng, không ly ganh tị; giàu sang nghèo hèn, nhất thiết lấy bình đẳng mà đối đãi lẫn nhau, không được nói xấu vắng mặt nhau. Ai có nết tốt thì bắt chước, mình có tính xấu phải chừa; phải biết huấn luyện và phê bình lẫn nhau. Cách ăn ở khói lạc và xa xỉ tuyệt nhiên phải bỏ, mà tập lấy tiết kiệm và cần mẫn. Nhất là lòng « ích-kỷ » thì không nên có một chút. Những tính nết ấy phần nhiều là khuyết điểm của chị em mình. Em nói đây chắc có chị cười em là làm một bài học luân lý; em không dám cãi. Nhưng các chị biết cho em rằng, em chỉ đứng về phương diện thực hành, mà em chắc không có đủ tư cách ấy thì công việc của chị em ta hô hào bấy lâu nay không sao mà thực hành được.

Hiện mắt em hàng ngày đã thường thấy, vì thiếu một vài « công đức » ấy mà chị em bạn rất thân thiết đã phải lìa nhau, giây thân ái đang bền chặt, bỗng dưng phải đứt, chỉ vì thiếu một vài « công đức » ấy mà chị em trong nhà cũng dận nhau tình gia đình đang êm ái mặn mà, hóa ra thờ ơ lãnh đạm. Đó là chính những người đã thân yêu nhau, đã tin cậy nhau lâu ngày rồi, mà vì không đủ tư cách ở chung, chơi chung với nhau, còn phải lìa bỏ nhau. Huống chi là mỗi người một nơi không quen biết nhau bao giờ, cơ ưa trò chuyện với nhau lần nào, thì làm sao mà nối giây thân ái ngay cho bền chặt được.

Vậy cho nên, trước khi chị em ta ra gánh vát chung nhau những công việc to tát mới mẻ kia, xin chị em ai nấy hãy tự tỉnh tu thân, học tập lấy những đều minh khuyết điểm. Chị em mình từ nay phải năng giao du, tập ngôn luận, trước là tìm kiếm bạn đồng tâm, đồng chí mà nối giây liên lạc để gầy lấy mầm tín đức, đắp lấy nền thân ái; sau là mở mang thêm cái giới hạn tư tưởng tinh tinh, bỏ thói vị kỷ mà tính hạnh phúc cho quốc gia, và lo tương lai của thế giới.

Khi chị em ta ai nấy đã đầu đủ tư cách ấy rồi, thì việc khó đến đâu mà làm không thành, đường xa đến mấy mà đi không tới.

Một tiếng xướng có muôn tiếng họa, lo gì mà « nữ-quyền » không được, « nữ tạp chí » không có, « nữ quốc dân giáo dục hội » không thành; « phụ nữ giải phóng » không xong. Em e rằng đến khi ấy bọn nam nhi họ lại lo nước Việt-nam sẽ trở nên nước « Tây-tạng » thứ nhi thì khốn. Chị em nghĩ sao?

Như-ý
(nữ-học-sinh)

VIỆC THẾ GIỚI

Á-ĐÔNG

TÀU

Tin báo Tàu

Nhật Trung xung đột ngày 8 Mai. — Sau trận xung đột ngày 3 Mai quân Nhật có yêu cầu quân Trung hoa mấy đều đã đăng trong số báo trước. Mấy đều ấy hẹn đến 4 giờ chiều ngày 7 Mai phải trả lời. Quân Trung hoa cứ điềm nhiên nên sáng 8 Mai quân Nhật kéo đánh Tế nam như đã thuật kỳ trước.

Hết thảy quốc dân Tàu ở cách tỉnh đều nổi lên cuộc bài Nhật. Hội học sinh liên hợp ở Thượng hải có phái đội tuyên truyền đi ra ngoài tô giới mở những cuộc diễn giảng lộ thiên để cổ súy việc đề chế và tuyệt giao kinh tế với Nhật-bản. Tổng thương hội ở đó cũng mở cuộc hội nghị bàn việc đề chế Nhật hóa. Thương hội ở Hán khẩu cũng đã tuyên bố tuyệt giao kinh tế với Nhật bản rồi. Tại Thượng hải lại tổ chức ra hội ủy viên phản Nhật.

Các hội phản Nhật do các đoàn thể tổ chức ra ở các nơi đều gửi điện cho chính phủ Quốc dân xin nhất định quyết một trận trống mái với người Nhật chứ không nên nhẫn nại và xử nhũn với người Nhật mãi được.

Thái độ nước Mỹ đối với cái án ở Tế nam. — Có tin Bắc kinh rằng: chiến hạm và tiềm thủy đỉnh của nước Mỹ cũng đã đến Thanh đảo song thủy binh vẫn không đóng ở trên bộ vì kiều dân Mỹ vẫn được yên ổn và cứ như điều ước thì quân các nước ngoài không có quyền đóng ở trên đất Thanh đảo. mà nước Mỹ cũng không muốn gây ác cảm với người Tàu làm gì. Nghe đâu các nước đối với cái án ở Tế nam cho là vấn đề riêng của hai nước Trung Nhật nên đều chủ trương giữ thái độ trung lập

(H. T. N. B.)

Vô tuyến điện và báo Tây

(Tin ngày 18 tháng 5)

Nhật bản sẽ hết sức bảo hộ kiều dân! — Nhật bản đã gởi cho chánh phủ miền Bắc và chánh phủ miền Nam mỗi bên một đạo công điệp nói rằng chánh phủ Nhật bản lấy việc giữ gìn trật tự và hòa bình ở Mãn châu làm quan trọng lắm. Nếu có sinh rối loạn mà tình hình sẽ nguy cấp cho người Nhật, thì Nhật-bản sẽ phải liệu những phương sách khẩn thiết để giữ gìn trật tự. Nhật bản lại nói quyết rằng đối với việc Nam Bắc phân tranh họ chỉ giữ thái độ trung lập.

Tin trên ấy là theo báo Impartial. Xem vậy thì Nhật bản cũng khéo nói thực. Đã vô cớ mà đánh người ta phạm đến chủ quyền của người ta lại còn nay hăm mai dọa! Dân Trung hoa có hèn gì mà sợ Nhật bản dọa đâu! Cái kết quả của thái độ Nhật bản như vậy không

Đã tiện, lại lợi, lại chắc chắng trăm bề

Đồng bào ở Trung-kỳ ai cũng còn nhớ mấy năm về trên, ai có xe hơi đem đi bảo hiểm, thì phải chịu: giá cao, và gặp: nhiều đều bất tiện. Đến khi ông Phạm-Diệm mở hiệu Bảo-Hiểm ở Quinhơn thấy ngày một sự tiện lợi đành rành. Trước phải trả 7$50 hay là 6$00 một người hành-khách, thì tự đó về sau chỉ mất có 2$00 hay là 1$80 mà thôi.

Hay thay! sự cạnh tranh trong thương cuộc, rất ích lợi cho thế gian ngày nay phong vân những nhà Bảo-Hiểm khác, (no biết ve sau gặp đeu tai rui, thường bồi thế nào) cũng có đôi cho gần theo giá 2$00 và 1$80, thì lại nghe ông Phạm-Diệm sắp trụt xuốn còn có đồng-mốt, đồng-hai (1$10, 1$20) một người hành-kkách mà thôi

Như vậy, chủ có xe cần chi phải đi đâu, tiềm ai cao lắm lồi, đến bằng ông Diệm, hiện thấy giá rẻ, làm mau, điều lệ rõ tờ có ông ta ký kết, lúc hiểm nguy có ông ta xet tra, có phải đã tiện lại lợi lại chắc chắng trăm bề không!

VƯƠNG-QUANG-NHƠN công-ty,
Chủ có xe kinh cáo

THUỐC GÌ TIÊU TRỪ ĐƯỢC BÁCH BỆNH?

THỨ ẤY LÀ DẦU-THƯỢNG-HẢI

Hiệu con BƯỚM BƯỚM

Của Hiệu thuốc ĐẠI-QUANG-DƯỢC-PHÒNG 46 boulevard Tổng-Đốc-Phương, CHOLON — Chi-Điểm 47 Phố hàng Đường, HANOI

GIÁ MỖI VE 0$25 (có phước sẽ được thưởng) MUA BUÔN TÍNH GIÁ RIÊNG

Dầu này chuyên trị: Cảm mạo, thương phong, sổ mũi, rức đầu, nôn, mửa, đau bụng đầy hơi, say sóng, chóng mặt, thổ tả, các chứng vừa bôi vừa uống khỏi ngay tức thì

Những nơi Đại-lý: ĐỒNG-AN, Nhatrang — TÂN-HUÊ-SANG, Phanrang — ĐỨC-XƯƠNG-LONG, Dalat — TRUNG-HÒA-ĐƯỜNG, Ninhhòa — VINH-THÁI, Tuyhòa — CHÂN THANH, Sông-cầu — KHƯƠNG-THÁI, Quinhơn — HỒ-NHƯ-VỌNG, Tamquan — VINH-LỢI, Bồngsơn — KIM-LONG, — Tourane — HOA-PHÁT, VINH-THẠNH, Quảngnghĩa — PHƯỚC-XƯƠNG-LỢI, Tamkỳ — ANH-LỢI, Faifo — ĐỒNG-HIỆN, VẠN-ÍCH, Huế — QUẢNG-TƯỜNG, Quảngtrị — THUẬN-LONG, Đồnghới.

SIROP PECTORAL DES ENFANTS

là một thứ thuốc ho trị các bệnh ho trẻ con hiệu Bào-chế PHẠM-DOAN-ĐIỀM ở Tourane mới làm ra

khéo làm cho chủ nghĩa đế quốc Nhật sẽ không ngóc đầu lên nổi cũng chưa biết chừng! Ai sống lâu thì sẽ thấy.

(Tin ngày 18 tháng 5)

Nhật-bản vẫn ngạo. — Nhật-bản đã định nếu quân Trung hoa mà chạy quá Sơn-hải-quan (ở cương giới Trực lệ và Phụng-thiên) thì quân Nhật sẽ lột lấy khí giới. Nếu tình thế ở Mãn-châu mà cấp bách thì Nhật sẽ gởi thêm viện binh để bảo hộ một cách rất cương quyết những quyền lợi Nhật đã chiếm được ở đó.

(Theo arip)

(Tin ngày 19 tháng 5)

Nhật gởi viện binh. — Chánh-phủ Nhật đã được Nhật-hoàng phê chuẩn cho việc gởi một đoàn lục binh và một đội phóng thả trong đạo quân Nagoya cùng một đội phi cơ sẵn đạo Tatciarai sang Trung-hoa.

(Theo arip

(Tin ngày 20 tháng 5)

Nhật bản đối với Trương. — Trương tác Lâm đã hồi Nhật bản phải bày các lẽ yêu cầu cho rõ ràng. Quân Nhật đã chiếm những đinh trại binh Nga ở Bắc kinh mà không nói trước cho Ngoại giao đoàn.

Nhật đã gởi giấy cho Trương tác Lâm bảo phải đình chỉ chiến tranh, bỏ Bắc-kinh và Thiên tân mà về Mãn châu.

Nguy cho Nhật

Cứ tin Đông kinh thì xuất ngoại thương và vận thâu đường biển của Nhật bản một ngày một kém, vì phong trào đề chế hàng Nhật ở Trung hoa.

Hiện nay việc xuất cảng đường đến Thượng hải phải đình chỉ.

(Tin ngày 17 tháng 5)

Vân-nam sẽ dự Bắc phạt

Vân nam đương dự bị để dự vào cuộc Bắc phạt. Tường Long Vân đã báo cáo với chánh phủ Nam kinh rằng trong mấy cuộc rối loạn gần đây, ở Vân nam đã trưng mộ được 80 000 tân quân. Sau vì không phải dùng đến nên các quân ấy đã được thải về song hiện nay ở Vân nam cũng còn 30.000 quân, trong số ấy 20 000 sẽ gởi đến cho chánh phủ Quốc dân tùy nghi sử dụng

(Arip)

(Tin ngày 20 tháng 5)

Trung hoa sẽ thống nhất chăng?

Có lẽ Trương tác Lâm sẽ bỏ chánh phủ Bắc kinh. Đương có một phong trào nổi lên yêu cầu Đoàn kỳ Thụy ra sung chức Tổng thống lại, Phùng ngọc Tường sẽ giữ hành chính sự vụ và Tưởng giới Thạch sẽ giữ quân chính sự vụ.

(Theo arip)

NHẬT

(Tin ngày 21 tháng 5)

Động đất. — Sáng hôm thứ hai vừa rồi ở các miền phía đông Nhật bản có một trận động đất dữ dội. Nhiều giãy điện trong thành phố Đông kinh (Tokio) bị trận động đất ấy làm đứt, những ống dẫn nước trọng thành phố Hoành tân (Yokohama) cũng bị vỡ. Các miền phía tây Nhật bản không có động đất.

(Theo Arip)

CHÀ-VÀ

(Tin ngày 16 tháng 5)

Quốc dân hội nghị. — Tổng đốc Gon kheer de Graff đã chủ tịch cái lễ khai hội của Quốc dân hội nghị. Ông diễn thuyết có nói rằng nội chính năm nay so với năm 1927 thì có khá nhiều, song những mối nguy nan cũng chưa hết đâu. Nếu chính chủ nghĩa cộng sản (Bolchevisme) là một cuộc vận động cả toàn thế giới mà chưa bị xua vào cái not tối tăm mà nó nẩy ra thì những việc đề phòng đối với hành động của bọn cộng sản chưa thể thôi được. Song dù vẫn còn có thể chốc lát xảy ra được những cuộc rối loạn địa phương, nhưng cuộc vận động cộng sản ở Ấn độ thuộc Hà lan cũng đã tạm đàn áp được rồi không có sợ bọn cộng sản làm đạt khởi nghịch nữa.

(Theo arip

ÂU-MỸ

PHÁP

(Tin ngày 19 tháng 5)

Tại Hạ nghị viện. — Ở Hạ nghị viện có người đương xướng tổ chức một đoàn thể trung lập ở bên hữu, nhưng gặp nhiều sự khó khăn. Ông Daladier trở về Paris đương cùng với mấy người đồng chí tổ chức một đoàn thể cấp tiến và dời bàn trị sự lại.

Phiên án các đẳng nhân tự trị. — Phiên xử án này ở Colmar vẫn kế tục. Những người làm chứng cho bên bị biện hộ rằng vẫn đã tự trị đó chỉ là một chuyện nhận lầm, chứ kỳ thực thì tự trị đây là địa phương khaynh hướng thôi. Ông giáo sĩ Haegy, ký giả tờ báo « l'Elsacsser Kurier » cãi rằng đó chỉ là một sự bất hòa về phương diện hành chính mà thôi.

(Arip)

NGA

(Tin ngày 19 tháng 5)

Tại tòa án Moscou. — Tòa án Moscou đã bắt đầu xét cái án 53 người kỹ sư bị bắt ở miền sông Donetz về tội âm mưu làm phản cách mạnh kinh tế. Trong số ấy có ba người kỹ sư nước Đức.

(Tin ngày 21 tháng 5)

ĐỨC

Kết quả cuộc tổng tuyển cử ngày 20 Mai

Hiện mới biết được kết quả như sau này:

Đảng xã hội	: 152 ghế	(khóa trước 131)
Đảng trung ương	: 62 —	(— 63)
— Quốc gia	: 73 —	(— 103)
— Bình dân	: 44 —	(— 45)
— Cộng sản	: 54 —	(— 45)
— Dân chủ	: 25 —	(— 32)
— Bình dân xứ Bavière	: 16 —	(— 19)
— Kinh tế	: 23	
— Quốc gia x. h.	: 12 ghế	(khóa trước 14)
— Phân điền	: 8 ghế	(bằng khóa trước)
— Nông dân	: 3 ghế	
— Quốc gia cơ đốc	: 3 ghế	
— Công pháp	: 2 ghế	
Người xứ Saxe	: 2 ghế	
	479 ghế	

Cả Nghị viện là 489 ghế, hiện còn thiếu 10 ghế chưa biết kết quả.

Kết quả cuộc tổng tuyển cử này thì bên tả được được thắng lợi lắm.

Nội các Marx (trung ương) hẳn rồi phải đó.

(Arip)

HOA-KỲ

(Tin ngày 19 tháng 5)

Hoa kỳ vẫn dự bị chiến tranh. — Hạ nghị viện đã quyết nghị khoản chi tiêu về việc lập những nơi chứa binh như cho hải quân ở Hathoru Hawai (Đảo hướng sơn hoặc Hạ uy di), Cavite và ở Phi luật tân.

(Arip)

BÁN BUÔN ĐI KHẮP CÕI ĐÔNG-PHÁP

Thuốc đông hạng 6 lạng

Thuốc dánh hạng 3 lạng

Mua buôn tính giá riêng

Thuốc lào "Hoành Phát"

BÁN TẠI HIỆU:

LY SENG BAO

42 Phố hàng bồ HANOI

Giây nói số 230 Hom thơ số 41

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO

HIỆU BÀO-CHẾ

THANH-HOA — ANNAM

Là Hiệu Bào-chế thuốc tây của ông Phan-văn-Giáo, nguyên bào chế ngạch y-tế, độc-lực tổ chức lên.

Có đủ các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các nhà đại dược-phòng trứ danh bên Pháp chế ra chuyến tầu nào cũng có thuốc mới gởi đến.

Bán giá rất phải chăng vì những phụ phí vô ích, đều giảm bỏ cả, mà chủ nhân bao giờ cũng sẵn lòng mách bảo các bệnh nhân trong lúc cần cấp mà chưa mới kịp hay mới không được quan thầy thuốc.

Đồng bào ta nên chiếu cố, trước là được thuốc tốt, sau vừa được vui lòng giúp một người Việt-Nam.

HỞI AI LÀ KẺ VIỆT-NAM — XIN HÃY GIÚP NGƯỜI NAM VIỆT

MÔNG LƯƠNG ĐƯỜNG

Pharmacie et médecin

N°, 80 Rue Daingai-Soctrang.

Bổn đường bán đủ các món thuốc, sống, chín, và cao, đơn, hườn, tán của các nhà trứ danh trong cõi Đông-dương nầy. Trong tiệm lại sẵn có thầy danh y coi mạch hốt thuốc, rất tiện cho các ngài trong lúc cần dùng.

Bổn đường có chế hườn thuốc thiên-thời, trị bệnh thổ tả, cho khắp mọi nơi dùng đâu lành đó, thuốc ấy chỉ cho không, không bán chác gì, nếu ai có bệnh cần kíp, bất luận quen lạ, xa gần, hỏi đến thì bổn đường xin sẵn lòng gởi biếu ngay.

CUỘC GIẢI TRÍ

Một hôm hai anh em Cao hằng đi chơi gặp chị em các chị ấy quá yêu có cho mỗi anh một tí chất tinh riêng anh thì LẬU-anh thì DƯƠNG MAI khỏ quá uống thuốc khắp cả mọi nơi rồi mà vẫn không khỏi sau uống thuốc Hiệu HOÀNG-VĂN-ÍCH số nhà 67 phố ninh xá tỉnh Bắc-ninh thì mấy khỏi, vậy có mấy lời mách bảo các bạn đồng chí nếu các chị ấy có yêu mà cho tí chất ấy thì cứ uống thuốc hiệu ấy mạng thế nào cũng phải khỏi và rất rẻ thuốc lậu 1p.50 dương mai 2p.00

Có bán tại số 200 rue Espagne Saigon, Nguyễn Sơn đã Phố Hà Nội rue des médicaments Hanoi, Hương hà thổ điểm 92 Dr Boanal Haiphong.

NGUYEN-VAN-THONG

DIT TAN-THANH

Faifoo — Annam

Entreprise des travaux en Annam

TRANSPORT D'AUTOMOBILE

LIBRAIRIE CORDONNERIE EPICERIE CHAPELLERIE

Bảo lãnh cất nhà và kiểu lương đạo lộ.

Buôn bán tạp hóa và cho thuê xe điện.

ẢNH THÁNG MEN CỦA HIỆU HƯƠNG-KÝ PHOTO HÀNỘI

Có nhiều qúi khách gửi thư về hỏi bản hiệu chế thứ ảnh tráng men nhớn để làm vật kỷ niệm lâu năm, vậy bản hiệu xin chiếu lòng các qúi khách để chế các thứ ảnh tráng men thật nhớn, hiện nay có mười kiểu rất đẹp xin kể theo đây để các qúi khách ở xa gửi về đặt làm cho tiện.

N° 1 Médaillon rond	22m/m
N° 2 Glace ronde ordinaire	55m/m
N° 3 Glace ronde biseautée	55m/m
N° 4 Chevalet rond sans glace	90m/m
N° 5 Glace ovale ordinaire	55x72m/m
N° 6 Glace ovale biseautée	55x72m/m
N° 7 Chevalet oval sans glace	11x13c/m
N° 8 Glace ovale biseautée	7x12c/m
N° 9 Chevalet oval sans glace	7x12c/m
N° 10 Chevalet oval sans gl.	16x21c/m

HƯƠNG KÝ cẩn bạch

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trị có bán sĩ và bán lẻ đủ thứ thuốc Tây, y như mấy Đại-dược phòng Langsa ở Saigon vậy.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trị có bán thuốc trị về bịnh TIÊU LA đã nổi danh, thuốc nầy uống khỏi chích ít tốn hao, lại kiu dảo.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trị có bán thuốc trị về bịnh GHẺ-CÓC, CHÚM-HAO, nếu nhẹ thì uống, nếu nặng thì cũng hết.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trị là ngôi hàng Đồng-bang ta nên chiếu cố, vì là của người Annam mình lập ra, và buôn bán không thua gì các Nhà thuốc Tây lớn khác, ở trong xứ ta.

Xin con Hồng cháu Lạc, nhớ đến Giống Lạc-Hồng

NGUYEN-VAN-TRI

BÀO-CHẾ-SƯ

MYTHO

(Cochinchine)

Téléphone N°32 — Adresse télégraphique PHARMATRI

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

188-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không bề sợi phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trử bán sỉ và lẻ đủ thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$ 75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê-hồng).

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị

TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

CÁO BẠCH

NÊN CHÚ Ý KẺO NHẦM!!!!

Hiệu thuốc Lào THÁI-LAI tỉnh Nam Định bán rẻ nhất và ngon nhất ở xứ ĐÔNG PHÁP

Bản Hiệu xin có mấy nhời thay mặt, đa tạ các quý Khách trong cõi ĐÔNG PHÁP đã có lòng chiếu cố mua thuốc Lào của Bản Hiệu.

Đã nhiều lần Bản Hiệu tiếp được thơ các quý Khách viết ngợi khen, sau lại còn sở động thêm. Nhờ được lòng hảo tâm các quý khách chiếu cố thành ra càng ngày càng đông.

Bởi thế nên bây giờ nhiều người làm giả hiệu thuốc như của Bản Hiệu gởi đi các nơi, Bản Hiệu sợ các quý khách mua nhầm phải, hút vào sinh đờm, ho sinh càng các chứng bệnh khác vân vân.....

Rồi sau lại tưởng nhầm thuốc Bản Hiệu, Bản Hiệu sẽ mang tiếng và hổ thẹn mấy những nhời ngợi khen các quý Khách từ trước đến giờ.

Bản Hiệu xin làm một thứ dấu hiệu riêng để các quý Khách biết. Thuốc Lào Bản Hiệu ngoài bọc lá kín lạt đo và có con dấu hiệu đề chữ sau này (Nam Định Thái Lai thượng hạo hạng) « HIỆU THUỐC LÀO THÁI LAI NAM ĐỊNH NGON ĐẶC BIỆT »

Bản Hiệu có rất nhiều các hạng thuốc mộc sợi và sam sợi ngài nào muốn dùng hạng nào cũng có, thuốc Lào Bản Hiệu mỗi bánh nặng tới sáu bảy lạng giơ lên nên các quý Khách mua nhiều xin tính giá hạ

Thưa các ngài, đã có lòng muốn mua thuốc, hoặc hỏi giá hay lấy mẫu thuốc, trong khi gởi thơ hoặc đánh giấy thép xin các ngài đề rõ tên và chỗ ở Bản hiệu sẽ xin vâng nhời gởi ngay

Cũng có nhiều lần Bản Hiệu tiếp được giấy nhời cùng thơ không thấy đề rõ chỗ ở cũng có cái đề không được rõ, nên Bản Hiệu không biết đâu mà gởi.

Chủ nhân cẩn bạch

NUYÊN-TRUNG KHẮC dit THÁI-LAI

Commerçant de Tabac Entrepôt N. 5

Rue du Cuivre N 103 — NAM-ĐỊNH

TIÊN-LONG THƯƠNG-ĐOÀN

國藥龍仙

BÁO THƯƠNG THỔ HÓA

CHẤN HƯNG CÔNG NGHỆ

Mục đích Tiên Long Thương-đoàn liên-lạc đoàn-thể thương giới, chấn hưng nền kinh tế nước nhà.

Tiên-Long Thương-đoàn có tổ chức việc hợp cái-lương rất có ích, để giúp đỡ bạn thương nghiệp Việt-Nam, cho đang đứng vào địa vị thiếu thốn vốn buôn, ai chơi đến các Tổng-cục Tiên-Long mà hỏi chương trình thì lý:

Cần đăng nhiều người làm Đại-lý để bán chè, phấn Tiên-Long, và nội hóa ngoại hóa khác v. v. trong cõi Đông-pháp, hoặc ăn lương, hoặc ăn hoa-hồng, ai muốn làm mời đến Tổng-cục chàm chước.

Hương càng đượm lửa càng nồng, Hãy xem phẩm đã thỏa lòng mộc nho.

Bạn thương nghiệp Tiên-long thương-đoàn chúng tôi có lời kính trình các qui khách, chiếu cố đăng thứ chè Tiên-long tự nhiên hương trà, bản hiệu chuyên môn hà cứu đã năm trời, nay đã được hoàn toàn công hiệu, cũng đã 2 thứ: Liên-tử và Ô-long, chè gói, chè hoa, giá bán phải chăng, bán buôn lại rẻ hơn.

Hương vị chè đặc biệt như sau này:

1. — Thế nào là tự nhiên hương? Mùi thơm thanh nhã ngon bùi như mùi cốm, vừa mát vừa hợp vệ sinh, uống xong trong cổ cứ man mát ngọt ngọt, có kinh nghiệm thì mới có giá trị, không như các thứ chè hại thận hư.

2. — Thế nào là nguyên chất? Chè Tiên-long được 7, 8 nước, càng về nước thứ 2, 3, 4 càng ngon, giọng chè đậm đà không như chè mất ngũ hương.

Chè Tiên-long nguyên chất, đã có giấy thí nghiệm tại tòa thí nghiệm nhà nước chè Tiên-long không có tí chất độc nào cả.

3. — Các qui khách dùng chè Tiên-long lợi một thành hai, vì là một ấm chè khác 10 phần, mà chè Tiên-long có 8 phần đã đủ một ấm rồi, nếu dùng như chè khác thì đậm quá.

Pháo. — Bản hiệu lại chuyên môn chế tạo ra cả các thứ pháo rất hào, rất đẹp, tiếng quang, kim tiễn, và cây bông thăng thiên, các qui khách ai muốn kiểu gì cứ tìm được, xin bạn đồng bang chiếu cố mà chấn hưng nội hóa cho, có phân sẵn ở các tỉnh.

Các Tổng-cục Tiên-long có bán Tạp-chí Thần kinh

Kính cáo

Tiên-long Thương-đoàn

Tổng cục: Hanoi 52 Rue des Pipes, Téléphone N° 675 — Nam-định 208 Marché de Forb Téléphone N° 56 — Hải Rue Thượng-Tứ — Vinh 168 Marché de Forb Téléphone N° 44 — Quảng-trị

Đóng cửa một hiệu thuốc

Hiệu Từ-Ngọc-Liên muốn chấn hưng nghề thuốc nước nhà, cho nên đóng cửa hiệu thuốc ở Đáp-cầu mà đem hiệu chính mở sang Hanoi 236 phố Hàng Bông, giây nói: 652. Những thuốc của hiệu ấy đã nổi tiếng khắp Đông-Pháp, nhất là thuốc lậu n° 3 giá 1$50 và giang-mai n° 6 giá 2$00, rủ bệnh nặng đến đâu cũng khỏi rứt nọc mà không hại sinh dục, hai thứ thuốc nầy ở Saigon chạy lắm, có gửi bán ở hiệu Đinh-Thành Sơng về tỉnh Cai-Nhum — Kinh-đô Huế hiệu Vĩnh-Tường phố Gia-Long — Vinh hiệu Đức-Thịnh phố La-Ga — Thanh-Hóa Mỹ-Hữu-Đào 33 grand' rue — Tourane Nguyễn-Thị-Huế phố Đỗ-Hữu-Vị — Nha-Trang Mộng-Lương-Thư-Quán Vương-gia-Bật — Faifoo Văn-Thành dit Hoàng-đắc-Vinh 186-220 phố Pont Japonais.

Hiệu ấy lại còn nhiều thứ thuốc rất hay như: thuốc ho trẻ con n° 1 giá 0$35 — Thuốc ho người nhớn n° 19 giá 0$50 — Thuốc kiết lỵ n° 5 giá 0$10 — Rượu bổ trị bịnh tê thấp n° 2 giá 2$00 — Thuốc bổ thận n° 15 giá 0$70 — Thuốc đau bụng kinh niên n° 13 giá 0$50 — Thuốc ghẻ n° 7 giá 0$10 — Thuốc sốt rét con n° 14 giá 0$25 — Thuốc cam tẩng trẻ con n° 11 giá 0$30 — Thuốc điên kinh n° 17 1$00 — Thuốc cam tẩng trẻ con n° 16 giá 0$10 — Thuốc đau mắt n° 21 giá 0$10 — Các thuốc kể trên hiện đã được nhiều quốc dân khen ngợi và mình ta rất nhiều.

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ — Directeur Gérant Huỳnh-Thúc-Kháng